
Streszczenia = Резюме = Abstracts

Bezpieczeństwo : teoria i praktyka : czasopismo Krakowskiej Szkoły Wyższej
im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego 7/3, 131-141

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Streszczenia / Резюме / Abstracts

Mariusz Parlicki

Bezpieczeństwo prawne obywateli w działalności Biur Porad Obywatelskich

W zapewnieniu bezpieczeństwa poszczególnym obywatelom, grupom społecznym i ogółowi demokratycznego społeczeństwa coraz bardziej istotną rolę odgrywa nie tylko władza publiczna i podległe jej instytucje, ale i podmioty niepubliczne, a w szczególności organizacje pozarządowe. Celem artykułu jest zdefiniowanie pojęcia „bezpieczeństwo prawne obywateli”, ukazanie znaczenia organizacji pozarządowych w budowaniu tego bezpieczeństwa w oparciu o działalność sieci Biur Porad Obywatelskich (BPO), wreszcie przeanalizowanie zapotrzebowania na usługi w zakresie poradnictwa obywatelskiego i prawnego na podstawie danych o kontaktach z klientami krakowskiego BPO.

The legal security of citizens within the activity of Citizens Advice Bureaux

In building the security of individual citizens, social groups, and democratic society in general, an increasingly important role is played not only by the public authorities and their subordinate institutions, but also by non-state actors, in particular NGOs. The aim of this study is to define the concept of the “legal security of citizens”, to show the importance of NGOs in building this security on the basis of the activity of a network of Citizens Advice Bureaux (BPO), and finally to analyse the demand for civil and legal counseling services on the basis of data on contacts with the clients of the Krakow Citizens Advice Bureau (BPO).

Правовая безопасность граждан в деятельности Бюро консультаций для населения

В вопросах безопасности отдельных граждан, социальных групп и всего демократического общества все более важную роль играют, не только органы государственной власти и подведомственных ей учреждений, но и негосударственные субъекты, в частности неправительственные общественные организации. Целью данного исследования является определение понятия «правовая

безопасность граждан», указание значения общественных организаций в формировании этой безопасности, в том числе сети Бюро консультаций для населения (БКН), а также дать анализ спроса на услуги БКН в области предоставления юридических консультаций для граждан на основе данных о контактах с населением краковского БКН.

Janusz Ziarko

Metoda badań w naukach o bezpieczeństwie na przykładzie badania bezpieczeństwa pracy

Założono, że metoda w nauce o bezpieczeństwie całościowo pokazywać powinna sposób badawczego docierania do wiedzy i pojęciowego jej przedstawiania. Wytyczać drogi, które mogą prowadzić do rozwiązania problemu. Powinna pozwalać na kompetentne prowadzenie dyskursu dotyczącego problemów bezpieczeństwa.

Przyjęto, że rozwój nauk o bezpieczeństwie nakazuje szukanie odpowiednich dla nich metod. W poszukiwaniach właściwych metod uwzględnić należy złożoność bezpieczeństwa i tworzących go zjawisk. Wyodrębnić trzeba świadomość metodologiczną, gdyż każda metoda posiada w swojej strukturze ograniczenia. Sprawiają one, że metoda ujmuje rzeczywistość bezpieczeństwa nieadekwatnie, nie pozwala na uzyskanie pełnego jej obrazu.

Dlatego, żeby adekwatnie opisać i wyjaśnić zjawisko bezpieczeństwa uwzględnić należy sensory, znaczenia i wartości, które towarzyszą intencjonalnie i generatywnie działającemu badaczowi. Zachowanie badacza w sytuacji bezpieczeństwa rozpatrywać trzeba uwzględniając,

- podmiotowo warunkowany, mentalny kontekst towarzyszący badaniu;
- regulacyjny wpływ kulturowych norm i dyrektyw działania, respektowanych w danej społeczności.

W artykule zarekomendowano model metodyki badawczej dla nauk o bezpieczeństwie, pojmowany jako teoretyczna koncepcja wyznaczająca przedmiot i problemy badań oraz metody pozyskiwania i przetwarzania informacji. Określa on podejście pozwalające unikać błędów i gromadzić wiarygodne dane dotyczące problemu, dające podstawę do dokonania oceny badanej rzeczywistości oraz sformułowania na ich podstawie wniosków i dyrektyw praktycznych służących rozwojowi.

Research method in the sciences of safety a case study of the sciences of safety research

It was assumed that a method in the science of safety should integrally show a research form of reaching knowledge and its conceptual presentation. It should pave the roads that can lead to solving problems. It should allow the competent conducting of discourse upon security issues.

It is assumed that the development of safety science requires searching for appropriate methods. In the search for adequate methods one should consider the complexity of safety and its constituent phenomena. One needs to sharpen methodological awareness, since each method has limitations in its structure. They cause

the method to recognize the reality of security inappropriately and do not allow access to its full picture.

Therefore, to adequately describe and explain the phenomenon of safety one must take into account senses, meanings and values that intentionally and generatively accompany the acting researcher.

The behavior of the researcher in the security situation must be examined, taking into account,

- subjectively conditioned, mental context accompanying the study;
- the regulatory effect of cultural norms and directives of action, respected in the given community.

In the article, the model for research methodology for the science of safety was recommended. This is understood as a theoretical concept of defining the subject and research problems and, methods of obtaining and processing information. It defines the approach that allows errors to be avoided and the collecting of reliable data that give ground to evaluate the studied reality and to formulate conclusions on their basis as well as practical directives that serve the development.

Метод исследований в науках о безопасности на примере исследований безопасности труда

Предполагается, что используемые в науке о безопасности методы должны целостно показывать способы исследовательского пути к концептуальным знаниям, пути к решению проблем, а также дать возможность вести компетентностный дискурс по вопросам безопасности.

Развитие науки о безопасности требует поиска соответствующих методов. Во время этих поисков следует учитывать сложность проблем безопасности и её составляющих. Необходимо выработать методологическое сознание, так как каждый метод имеет свои структурные ограничения, которые приводят к тому, что метод указывает реальность безопасности неадекватно и не дает полной её картины. Поэтому, для того, чтобы адекватно описать и объяснить явление безопасности необходимо учитывать значения, составляющие и ценности, сопутствующие деятельности исследователя.

Действия исследователя занимающегося безопасностью должно учитывать:

- субъективно обусловленный, психический контекст, сопровождающий исследование;
- регулирующее воздействие культурных норм и правил действий, принятых в обществе.

В статье предложено модель для исследовательской методологии науки о безопасности, понимаемую как теоретическая концепция, определяющая предмет и задачи исследования, а также методы получения и обработки информации. Эта модель определяет подход, позволяющий избежать ошибок и собирать проверенные сведения по данной проблеме, которые в свою очередь дают возможность оценить исследуемую действительность, сформулировать на этой основе выводы и разработать практические директивы.

Ewa Szczepankiewicz-Rudzka

Geopolityczne uwarunkowania bezpieczeństwa w regionie Sahelu

Sahel jest regionem o strategicznym znaczeniu. Z punktu widzenia geograficznego stanowi granicę między „białą Afryką Północną” i „czarną Afryką Subsaharyjską”. Z punktu widzenia politycznego to obszar, w którym zderzają się interesy państw i społeczeństw subregionu, aktorów zewnętrznych tak państwowych (Chiny, USA, Francja), jak i niepaństwowych (Al-Qaida). W regionie Sahelu krzyżują się międzynarodowe szlaki przemytu narkotyków, broni, nielegalnego transferu ludzi przez Maghreb do Europy. Mając na względzie bezpieczeństwo międzynarodowe, nie bez znaczenia pozostaje fakt, że niedostępne, trudne do kontroli tereny sahelo-saharyjskie są infiltrowane przez ugrupowania radykalnego islamu.

Artykuł prezentuje występujące w Sahelu czynniki wpływające na bezpieczeństwo regionalne i międzynarodowe. Zwrócono uwagę na czynniki ekonomiczne, polityczne, społeczne determinujące słabość państw subregionu. Dalsza część artykułu zawiera analizę programów administracji USA podejmowanych wobec regionu, wpisujących się w program „globalnej wojny z terroryzmem”.

Geopolitical security factors in the Sahel region

The Sahel is a region of strategic importance. From the geographical point of view, it marks the boundary between “White North Africa” and “Black Sub-Saharan Africa”. From the political point of view, it is an area where various interests collide - those of the states and communities of the subregion, as well as those of external actors, both states parties (China, USA, France) and non-states parties (Al-Qaeda). International drug, illegal arms, and human trafficking routes into Europe via Maghreb cross in the Sahel region. Taking into consideration the issue of international security, it is important to highlight that radical Islamic groups operate in the inaccessible and difficult to control Sahelo-Saharan desert.

The article discusses factors present in the Sahel that have an impact on regional and international security. The main attention is paid to economic, political and social factors which determine the weakness of the Sahel states. The paper also includes an analysis of the US administration’s programmes implemented in the region, which are part of the “Global War on Terrorism” campaign.

Геополитические факторы безопасности в регионе Сахель

Сахель – это регион стратегического значения. С географической точки зрения он представляет собой границу между «белой Северной Африкой» и «черной Африкой южнее Сахары». В политическом аспекте это территория, на которой сталкиваются интересы стран и общественных групп субрегиона, внешних игроков как государственных (Китай, США, Франция), так и негосударственных (Аль-Каида). В регионе Сахель пересекаются международные маршруты контрабанды наркотиков, оружия, переброски незаконных мигрантов через территорию Магриба в Европу. Учитывая международную безопасность, не следует забывать о том, что недоступные, трудно контролируемые области са-

хело-сахарского региона подвергаются инфильтрации со стороны исламских радикальных групп.

В статье представлены встречающиеся в Сахеле факторы, которые влияют на региональную и международную безопасность. Указаны экономические, политические, социальные факторы, обуславливающие слабость государств субрегиона. В дальнейшей части статьи представлен анализ государственных программ США в сахельском регионе, которые составляют часть американской стратегии «глобальной войны с терроризмом».

Krzysztof Dymura, Jarosław Woroń, Andrzej Skowroński

Leki a prowadzenie pojazdów

Stosowanie niektórych leków, może podobnie jak spożywanie alkoholu wpływać na zmniejszenie sprawności psychofizycznej kierowców, przyczyniając się do zwiększenia ryzyka wypadku komunikacyjnego. Istnieje wiele leków, które mogą być przyczyną działań niepożądanych zmniejszających sprawność psychofizyczną, a spośród nich najważniejsze znaczenie mają anksjolityki, analgetyki opioidowe oraz leki przeciwhistaminowe. Mogą one być przyczyną wystąpienia uspokojenia, uczucia zmęczenia oraz senności, co w oczywisty sposób wpływa na zmniejszenie sprawności psychofizycznej kierującego pojazdami mechanicznymi. Artykuł opisuje wpływ leków na bezpieczeństwo ruchu drogowego.

Drugs versus driving

The use of certain drugs, as well as alcohol consumption may decrease the psycho-physical effectiveness of drivers, contributing to an increased risk of an accident. There are several classes of drugs that may be the cause of such adverse reactions, among which the most important are anxiolytics, opioid analgesics and antihistamines. They can cause sedation, tiredness and sleepiness, which consequently lead to a reduction in mental and physical ability of the drivers. This paper discusses the issue of medicines and their potential impact on the safety of traffic.

Лекарства и управление автомобилем

Применение некоторых лекарственных препаратов, может так же, как употребление алкоголя привести к снижению психофизической пригодности водителей, и тем самым к росту количества дорожно-транспортных происшествий. Существует много лекарств, способных вызвать побочные эффекты и снизить психомоторные функции человека. Среди них наиболее важными являются транквилизаторы, анальгетики и антигистаминные препараты. Они могут привести к снижению реакции, вызывать усталость и сонливость, что значительно снижает пригодность водителя автомобиля. В статье описывается влияние лекарств на безопасность дорожного движения.

Bogumił Stęplewski

Foresight w logistyce bezpieczeństwa

Artykuł jest próbą zaprezentowania możliwości adaptacji metodologii *foresight* do potrzeb długookresowego prognozowania kierunków rozwoju stosunkowo nowej nauki, jaką jest logistyka bezpieczeństwa. Nasilająca się intensywność zjawisk kryzysowych związanych z siłami przyrody i działalnością technologiczną człowieka powoduje konieczność opracowania nowoczesnych rozwiązań teoretycznych i wykonawczych zabezpieczających logistycznie prowadzenie działań ratowniczych. Rozwój logistyki bezpieczeństwa jako nauki jest i będzie silnie związany z postępem technologii, stosunków ekonomicznych oraz społecznych. Wyzwaniem jest więc dostosowanie myśli teoretycznej młodej nauki do prognoz zdarzeń w ujęciu wieloletnim dla szeroko rozumianego obszaru bezpieczeństwa. Aktualnie intensywność zmian w ww. dziedzinach wyprzedza teoretyczne i praktyczne zasady funkcjonowania logistyki bezpieczeństwa. Potrzebom tym może wyjść naprzeciw *foresight*, który ze swoim bogatym zapleczem metodologicznym i dorobkiem warsztatowym pozwala na prognozowanie i kreowanie kierunków rozwoju wielu dziedzin badań naukowych i społecznych w perspektywie kilkudziesięcioletniej.

Foresight in the logistic of the safety

The article attempts to present the possibilities of adapting the foresight methodology to the needs of a long-term forecasting of the directions in which will develop the comparatively new science which is „the security logistics”. Increasing intensity of crisis events, associated with the forces of nature and technological activity of man, causes the need for development of the modern theoretical solutions and implementing regulations, which logistically secure the management of the rescue operations. The development of the security logistics as a science, is and will be closely related to the progress of technologies, and advancement of the economic and social relations. Therefore, the challenge lies in the adjusting of the theoretical thinking of the young science to the forecasting of events on the long-term basis, for the broadly understood area of security. Currently, the intensity of changes in the above-mentioned fields outdistanced the theoretical and practical rules for functioning of the security logistics. Foresight could meet that needs, as – with its rich methodological background and experience acquired through workshops, it allows for forecasting and creating the guidelines for future development of many fields of scientific and social research in perspective of several decades.

Форсайт в логистике безопасности

Данная статья является попыткой указания возможности адаптации методологии форсайта для долгосрочного прогнозирования направлений развития, относительно новой науки, какой является логистика безопасности. Увеличение интенсивности кризисных ситуаций, связанных с силами природы и технологической деятельностью человека, требует разработки новых теоретических и практических решений, способствующих организации логистики во время проведения спасательных операций. Развитие логистики безопасности как науки есть и будет тесно связано с развитием технологий, экономических

и социальных отношений. В связи с этим перед учеными стоит задача применения теоретических разработок этой молодой науки к многолетнему прогнозированию кризисных явлений в широко понимаемой области безопасности. В настоящее время интенсивность перемен в этой области опережает теоретические и практические принципы функционирования логистики безопасности. В решении этой проблемы может помочь форсайт, который благодаря богатой методологии и имеющимся достижениям позволит прогнозировать и создавать направления развития многих областей научных и социальных исследований в перспективе нескольких десятилетий.

Edit Elekes

Przywództwo i duch przewodni. Teoria zarządzania w pracy policji

Reorganizacja i rozwój metod zarządzania w węgierskiej administracji państwowej, w tym policji, zwiększyły tempo. Zachodzące zmiany nasiliły się ze względu na dostosowanie do przepisów Unii Europejskiej oraz zmianę zakresu obowiązków sił policyjnych (połączenie policji i straży granicznej, przystąpienie do Schengen, nowe formy przestępczości, nowe oczekiwania wobec służb policyjnych).

Zmiany jakościowe wymagają świadomego zarządzania reorganizacją; towarzyszą modernizacji ról i funkcji przywództwa. Zarządzanie w policji nie może się obejść bez nowoczesnej i zintegrowanej mentalności, stałego poszerzania wiedzy, oraz nowych form współpracy i środków, które pozwolą zapewnić usługi o wyższej jakości. Współcześni przywódcy niewątpliwie mają do odegrania specjalną rolę. Wydaje się też oczywistym, że zarządzanie zadaniami nie może być oparte na dawnych procedurach działania. Przywódcy nie mogą się obejść bez nowoczesnych umiejętności zarządzania, technik i metod, oraz wsparcia ze strony nowoczesnej nauki.

Przywódcy w policji wykonują skomplikowane działania nie tylko pełniąc zwykłe oraz specjalne funkcje w administracji zarządzania, ale także poprzez koordynowanie powiązanych działań. Niniejszy artykuł przedstawia literaturę na temat teorii zarządzania związanej z pracą policji oraz związków między funkcjami zarządzania a funkcjonalnymi działaniami.

Leadership, the Moving Spirit. The Theory of Management in Policing

The reorganization and the extension of management methods of the Hungarian state administration, including the Police, have accelerated. The changes have been intensified by the EU law harmonization and the alteration of the Police duties (the fusion of Police and Frontier Guards, the Schengen accession, new forms of delinquency, and the new expectations towards police services).

Qualitative changes demand the conscious management of reorganization. They accompany the modernization of leadership roles and functions. The management at the Police cannot lack the updated and integrated mentality, the persistent broadening of knowledge and new forms of cooperation and resources which en-

able to them provide a higher quality of services. Contemporary leaders doubtlessly have a special role. It also seems evident that task management cannot be based on old routines. Leaders cannot do without updated management skills, techniques, methods or modern scientific support.

Moreover, police leaders perform rather complex activities by not only fulfilling ordinary or specific security functions in management-administration but also by coordinating the related activities. The present study intends to examine the literature of theoretical leadership related to policing and the relations between management functions and functional activities.

Лидерство и движущая сила. Теория управления в работе полиции

В последнее время значительно ускорилась реорганизация и расширение методов управления в венгерской государственной администрации, в том числе в полиции. Эти изменения усилились вследствие приспособления национального законодательства к нормам и правилам ЕС и изменением обязанностей полиции (слияние полиции и пограничных войск, присоединение к Шенгенской зоне, новые формы преступности, новые ожидания в отношении полицейских служб).

Управление в полиции не может обойтись без выработки современного и комплексного менталитета, постоянного повышения квалификаций, создания новых форм сотрудничества и ресурсов, которые обеспечат более высокое качество обслуживания населения. Особую роль в этом процессе играют современные лидеры. Кроме того, представляется очевидным, что управление не может быть основано на устаревших процедурах. Руководство не может обойтись без современных управленческих навыков, приемов, методов и поддержки современной науки.

Руководство полиции проводит сложные виды деятельности не только выполняя обычные или специальные функции в администрации управления, но также занимаясь координацией действий. В данной статье обговаривается литература по теории управления, связанная с работой полиции, а также рассматривающая взаимосвязи между функциями управления и функциональной деятельностью.

Jerzy Kordas, Janusz Fałowski

Ostatnia przeszkoda w drodze Polski do NATO. Sprawa Józefa Oleksego i innych polityków lewicy

W artykule przedstawiono oskarżenia premiera Polski Józefa Oleksego i innych polityków polskiej lewicy o to, że są szpiegami Rosji. Oskarżenia dotyczyły czołowych osób w państwie w okresie ubiegania się Polski o wejście do NATO i Unii Europejskiej. Przedstawione są głównie polemiki w mediach, ich efekty oraz interpretacje tych oskarżeń.

*The last obstacle on Poland's road to NATO.
The affair of Józef Oleksy and other left wing politicians*

The article presents the accusations of spying for Russia, levelled against the Polish Prime Minister Józef Oleksy and other Polish left wing politicians. The accusations concerned the highest state officials at the time when Poland was applying for NATO and EU membership. The article mainly presents the mass-media polemics and its effects, and offers an interpretation of the accusations.

*Последнее препятствие на пути вступления Польши в НАТО.
Дело Юзефа Олексы и других левых политиков*

В данной статье представлены обвинения против премьер-министра Польши Юзефа Олексы и других польских левых политиков в шпионаже в пользу России. В этом преступлении обвинялись главные лица государства в преддверии вступления Польши в НАТО и Европейский Союз. В статье рассмотрено полемику в средствах массовой информации, её результаты и интерпретации этих обвинений.